

виготовників XIX - поч. XX ст., масштаби тезаврованих цінностей, географічне походження, унікальність операції, проведеної відповідним підрозділом Управління служби безпеки України з метою врятування від зникнення скарбу та розглядаючи його як суто науково-історичне явище, експерти вважають за доцільне встановити загальну оцінку скарбу - 10 мільярдів карбованців.

Розглянуті матеріали підводять ризик під першим і найголовнішим етапом вивчення скарбу, насамперед це констатація того, що знахідку слід розглядати як подію, коли до кількох десятків відомих історичній науці скарбів, котрі зберігаються в колекції музею, можливо, долучиться ще один.

О.Є.ЧЕРНЕНКО

*Чернігівський історичний музей
ім.В.Тарновського*

БАРМИ З КНЯЖОЇ ГОРИ (СКАРБ 1891 р.)

У фондах Чернігівського історичного музею ім. В.Тарновського зберігається 2 золоті медальйони барм із зображеннями Іоанна Предтечі та Богоматері. Вони походять з розкопок М.Ф.Біляшевського на городищі Княжа Гора 1891 р. Медальйони було знайдено у складі скарба прикрас на невеличкій глибині біля валу у південній частині дитинця. Весь скарб дуже постраждав від вогню під час загибелі городища від татаро-монголів. Частково оплавилися і медальйони.

Перші публікації виявилися невдалими через погану якість фотографій та їх малий розмір.

Через значну депаспортизацію колекцій музею під час війни, медальйони вважалися втраченими. Зараз їх вдалося паспортизувати.

Медальйони золоті, круглі виготовлені у техніці перегородчастої емалі. На круглій пластині в півоборота зображено погрудно постаті. Фігура Іоанна Предтечі розгорнута вправо. Ліва рука на рівні грудей, праву піднято. Емаль зберіглася погано. Можна лише встановити наявність зеленого, брунатного, синього, жовтого та червоного кольорів.

Фігура Богоматері подібна до постаті Іоанна Предтечі, але має децю відмінні обриси. Цей медальйон виконано не так дбайливо, як попередній. Не можна погодитися з думкою Т.Макарової нібито обидва медальйони виготовлено за одним шаблоном. Справа від постаті є лігатура МА.

Обрамлення обох медальйонів однакове. Поза всяким сумнівом, вони належать до одного комплекта. Два концентричних сканих кільця обрамляють центральні зображення. Між ними знаходиться місце для вміщення перлів. Гнізда для них зроблені із золотого дроту. Зовнішній пояс декоровано сканими дужками з кольоровими емалевими вставками у гніздах. За допомогою мідного дроту медальйони кріпилися до золотих намистин кубічної форми.

В цілому, орнаментальний пояс медальйонів майже аналогічний декору барм з скарбу, знайденого у Києві у 1880 р. на вул. Житомирський. Кольорова гама емалей, їх композиція вказує на належність медальйонів до київської школи. Але моделювання одягу виконано у децю нетрадиційній для київських майстрів манері.

Датуються медальйони початком XIII ст.